

מה כשר במחירי „המקשר“?

הזו, ידע בברור, כי שתי הטענות של המקשר — התיקרות וגרעונות, לא התאימו למציאות. המקשר כבד הספיק (כלי העלאת חדשה) לדלוג מעבר להתיקרות הכללית בשנה האחרונה, ואף לעבור אותה, במחיריו, ב-5% הגרעונות, עליהם דברו, הם גרעונות רק כל עוד מקבלים ללא היסוס את טענת המקשר ל-36,000 ל"י פחת לחודש. אולם מוצדק יותר היה, הן לפי המלצותיו של רואה החשבונות, והן לפי הנהוג המקובל, לחשב את הפחת לפי מחירי הקניה המקוריים, ולא לפי מחיר החידוש, כלומר לפי הסך של 7,000 ל"י, לא פחות הגוים המקשר בהצגת המספרים בשטחים האחרים: חלקי חילוף, דלק, אולם הפנינה, שמצא קורא הדו"ח הירושלמי, היתה שאלת משכורתו של חבר הקואופרטיב: רשם יעקובי ללא היסוס, שחור על גבי לבן: כל אחד מ-195 חברי המקשר, משתכר למעשה 310,422 ל"י לחודש (יולי 1952). בסוף צירף רשימה של חלוקת המשכורת, שכמה סעיפים בה ראויים היו להקרא קוריוזים:

- חודש 13 ו-14 בשנה,
- תוספת חופש ומחלה (גם לחברים בריאים)
- תוספת דמי הבראה (גם לחברים שלא חלו)
- תוספת עתונות
- תוספת תלבושת
- תוספת דמי חג
- תוספת יין וחגים
- תוספת שעות נוספות מעל ל-39 שעה בשבוע.
- אין המשכורת הזו כוללת:
- הענקות מיוחדות. בשנת 1950 חולקו בין החברים הוותיקים סכומים בין 1,700 ל"י לבין 2,800 ל"י (בממוצע 2,100 ל"י).
- חישוב מנקו (פחת קבוע מראש מקופתו של כל נהג, לכיסוי טעויות העלויות לנפול בעת מכירת הכרטיסים) בשעור של 2%, מכל כרטיס שנהג מוכר.

העיר פול יעקובי: „אפילו אם נניח, שנהג צריך באמת להשתכר אותו סכום שפקיד גבוה בממשלה מקבל, למשל, 200 ל"י, ונשארו עדיין 110 ל"י, שאפשר לקרוא להן דיבידנדים על המניות. המניה מחירה 1,500 ל"י; הרווח הנקי, איפוא, הוא 88% לשנה. שום חבר בעולם, המשלמת דיבידנדים כאלו, לא היתה מעזיה להצביע על גרעון.“

לאחר שסיים את הדיון והחשבון, לא התאפק והכניס עוד הערה עוקצנית: כל החשבונות האלה, בנויים באוויר. כיוון שהממשלה עדיין לא נטלה לידה את הדפסת כרטיסי הנסיעה, דבר שעושות החברות עצמן, אין לדעת בדיוק מה הן, למעשה, אהכנסות של הקואופרטיבים.

דרשו העלאת נוספת. ארבעה ימים הסתגר עורך הדין המ' מושקף במשרדו, בלע את כל החומר, שיכול היה לשים

עוזר פול יעקובי
אויסטורטיב באקא

ידי עליו. העיקר היה בדו"ח מעמיק של משרד רואי-חשבו'נות בבלין ושות'. חוץ מזה: דו"חים חודשיים של המקשר עצמו אל המפקח על התעבורה. כשיצא מחדרו בתום התקופה

כאשר בקשו קואופרטיבי התנועה העלאת נוספת, לא נתקלו בהתנגדות רצינית מדי. הממשלה עמדה קצת על המקרה, הסכימה לבסוף לתוספת של 25%. האזנה בלע את הגלולה המרה, שוכנע פעם נוספת כי בישראל חייב נהג אוטובוס להשתכר יותר מרופא, מדינאי או שופט, שלם. הבקשה לחתום דעה בקשר להוספה, שמשרד התחבורה שלח לרשויות המקומיות, היתה למעשה פורמלית גרידא. אין לעיריות אפשרות לבדוק את מצב העניינים לאמת. הקואופרטיבים אינם נותנים לאיש להציץ בספרי החשבונות שלהם והמסמכים היחידים שאפשר להסתמך עליהם, הם הדיר גים והחשבונות של החברות, למשרד התחבורה, והמלצותיו של המשרד. על כן נכנעו כל הערים, רק ירושלים התייחסה אל הבקשה ברצינות, חתמה את דעתה השלילית. התוצאה: המקשר, קואופרטיב ההובלה הירושלמי, איים לתבוע את מחבר דעה זו לדין.

משפט? אדרבה!

מחבר הדו"ח, שהרגיו כל כך את המקשר, עוזר ד"ר פול יעקובי יעקב, חבר מועצת עיריית ירושלים מטעם המפלגה הפרוגרסיבית, לא נבהל מהאיום, היה, לפי טענתו, שש לקראת ההודעות לאלץ את המקשר לפתוח את ספרי חשבונותיו על שולחן השופט. טען יעקובי: „הגיע הזמן לשפוך מעט אור על הטענות הנצחיות של המקשר בדבר גרעונותיו.“

האור שפול יעקובי הצליח לשפוך בדו"ח בעל ארבעת העמודים היה אמנם מועט, אך לנוסע ששלל את המטבעות לידי הנהג, צריך היה להראות הרבה.

קודם כל יכול הנוסע ללמוד מהדו"ח כי המקשר נהנה בראש וראשונה מזכונו הקצר של האזנה הירושלמי. בזמן המנדט, היה מחיר הנסיעות באוטובוס תל-אביב וירושלים שווה. הגורם, שירושלים היא הרריה, ושהתנועה בה חלשה מזו בתל-אביב, שקול כנגד החסרונות של התנועה התל-אביבית: קוים יותר ארוכים, חום גדול יותר ההורס צמיח גים, עצירות תכופות בלחץ התנועה. רק בזמן מלחמת השחרור, כשהמקשר סבל באמת, הוסכם לאישויון. מחירי הנסיעה הועלו ב-16% מעל אלה של תל-אביב. היה זה פיצוי חד פעמי, שאת צדקתו אפשר להעמיד בסימן שאלה. (שואל) יעקובי: „מי פיצה את יתר הירושלמים שסבלו מהמלחמה? אבל בעיני המקשר היה זה פיצוי קבוע, ומאז דרשו נהגי ירושלים את כל ההעלאות בהתאם למתרחש ביתר חלקי הארץ.“

כל מיני תוספות

אולם התקפתו העיקרית של יעקובי על מעמד האריס-טוקרטיה בחאקי, כונה לא לנקודה זו כי אם לסיבות שבגללן

מעשי מופת

תורת-משה. חתול וגוים

אמונה תפלה, נפוצה בין יהודי גיטאות מזרח אירופה במאה הקודמת: ילד, המשחק בחתולי, שוכח את כל התורה שלמד. מנחם מן, בן 5, בעל פאות בלוניות, שישב על ספסל עץ קשה בישיבה שבבתי ההוגרים במאה שערים, ירושלים, שינן כך וזאת על אף העובדה, שלפני חודש ימים לא רק ששחק עם חתולו הקטנטן, אלא גם קפץ אחריו לבור סיד, למרות שהסיד הגיע למנחם הקטן עד לפיו, לא נטש את חתולו, הציל את חייו תוך סכון חיי עצמו.

מנחם כבר הספיק לשכוח את מעשה גבורתו, את המכות שקצר אחריו ואת המלים בהן נזף בו הרבי בישיבה. לא שכח זאת: הסניף הישראלי הקטן של חברת צער בעלי חיים הבינלאומי שהחליט כי יש לציין את מעשהו של תלמיד הישיבה, לפני שבוע יצא תיאודור מייזלס, עתונאי, חובב כלבים ויושב ראש החברה בירושלים, לחפש את מנחם בסבך התצורות של מאה שערים. רק כשלקח לעזרתו שומר במדים, הצליח לשכנע את מורו המזוקן של מנחם לשחררו לשעות מספר מן הלמודים, הילד עזב את הישיבה, כשהרבי קורא אחריו (ביהודית): „אוי מנחם, מה עוללת שוב?“ מנחם עצמו, שלא שונה נבהל מכל תשומת הלב, נרגע, מההוסבר לו, כי רק רוצים לתת לו אות הצטיינות וחפיסת שוקולדה. לאחר הבהלה הראשונה חזר אל חבריו הרוצים בנאוה: „הגוים רוצים לתת לי מתנה.“

טובה לצלמים. השבוע הופיע מנחם, בלוית אמו, בחצרו של מייזלס, כשהוא מציג צוחצח כמו ביום חג, הפך למרכז הטקס שערכו לו „הגוים“, כולל: נאומים, מכר נתיסטרטה, מצלמות, ד"ר יוליוס פרויס, רופא ויטרינרי ומנהל החברה בירושלים, תלה על צווארו מדליה, מסר לידו תעודה, כתובה אנגלית, שהעידה על גבורתו.

כיוון שבשביל השוקולדה לא היתה למנחם יד שלישית זרק ללא היסוסים את החתול שהחזיק על הזמן, הודיע לנוכחים (ביהודית): „זה איננו כלל החתול שלי, רק החוקתי אותו בשביל הצלמים. החתול שלי כבר מת.“

כחוק, הזמין גנור את אנשי המשטרה לשבת, קיים את הטקס על כל פרטיו. הטבעת היר עברה מיד ליד. הסמלים הוזמנו לחתום על הנדירות כעדים, סרבו להיענות, הזמינו את כל הנוכחים לתחנת המשטרה, שם נגבו עדות יות, נפתח גם תיק פלילי נגד בני הזוג ועורך הדיון המקשר.

פרט לסכסוך זה עם המשטרה, הקים גנור נגדו את הסתדרות עורכי הדין, הטוענת כי עשה לעצמו פרסום שאינו הולם איש גלימה.

מנחם מן מציג חתולו
החתול מת — יחי הילד!

על ידי שפרסם עצמו בהעולם (763), טוען גנור: התמונות בהעולם הזה כולמו ברשותו של השופט, אשר זגין את הערך הצבורי הרב שבפסק הדין ההצהרתי, שום תביעה דומה לא הוגשה נגד היועץ המשפטי של משרד הדתות, הרב ד"ר דב בר, שהיה יריבו של גנור באותו משפט וצולם אף הוא.

מנקודת ראות תהליכית, את הנשואים ש" ערך גנור בין כהן לגרושה, החליט עורך הדיון לקיים את הנשואים בשנית, לדקדק ה" פעם בפרטים קטנים, את חשבוים. לדוגמה: הודעה מראש בעתונות, הזמנת כל המתנגדים לנשואין לבוא ולנמק את התנגדותם. במשך השבועיים שבין תאריך פרסום ההודעה ויום הנישואין חיכה למכתב אוזרה של הרבנות הראשית, אולי גם לאבן, או לפצצה הפתחה במשרדו, שתיווק על ידי צעיר דתי

הנער באדר (13, 14 או 15) עולל לשוב ל" מוטב באם יישלח למוסד חינוכי מתאים. מצד שני, חברת נעורים, בית החינוך לעבריינים בצעירים בתל-מנר, לא היה נוהג לקבל לא יחודיים. היתה זו מורשת מימי כהונתו של איש אגודת ישראל, הרב משה מאיר לוינ' כשר הסעד.

זה עשר שנים שבאדר והחוק אינם רואים עין בעין. כאשר מת אביו נאסף על ידי דוד דים רחמנים. בינתיים נישאה אמו בשנית אולם האב החורג, פושע מועד ואיש קשה גרם לכך שהילד יברח מבית-הספר בשנת הלימודים השניה. הוא שוטט ברחובות, התי' פרנס מעבודות מקריות, רעב לא אחת ללחם.

לפשיעים חדשים. אף על פי שלא קיבל חינוך סדיר, למד באדר קראו וכתוב מן ה" מודעות ברחוב. מאופה שאצלו עבד, למד לדבר יהודית, והוא שולט היום בשלוש שפות.

אביו החורג של סמי לא הניח אותו לנפ' שו זמן רב. הוא אלץ את הילד לשמש לו עוזר בעסקיו: גניבות, פריצות. בשנים ה" אחרונות הפך באדר לדמות ידועה בבתי ה" משפט. תמיד היה מבקש (בבערית צחה) מאת השופט לתת לו אפשרות לשוב למוטב, ותי' מיד היה השופט נאלץ להתחשב בפקודת שר הסעד, לא לשלחו למוסד, להחזירו לביתו אל אביו ולפשיעים חדשים.

הפעם נראה שבקרב, אשר התחולל בלבו של השופט ובמצפנו, בין באדר לבין ה" בירוקרטיה של משרד הסעד, ניצח הנער. פסק השופט: על אף הפליה הרשמית בחי' נוך עבריינים צעירים ישלח באדר לחברת נעורים.

משפט

החזית מתרחבת

כשהחל דוד גנור במאבקו ברבנות הראשית (העולם הזה 763, 787) לא ידע עד כמה יהיה המאבק קשה. עורך הדין הצעיר סבר שיריבתו אחת תהיה הרבנות, לא פלל כי יאלץ להלחם בהסתדרות עורכי הדין ובי' כשטרת ישראל.

לאחר שהשופט המחוזי יצחק קיסטר פסל,